

Ei regjering for vanlege folk

Valet i 2021 handla om kva slags samfunn me vil ha. Resultatet gav eit historisk sterkt fleirtal for ein ny og meir rettferdig kurs for landet. Vanlege folk i heile landet vil at deira liv, utfordringar og interesser igjen skal stå øvst på dagsorden.

Det beste med Noreg er den høge tilliten me har til kvarandre, og det sterke fellesskapet som bind oss saman. Små forskjellar mellom folk og eit levande folkestyre har gjort Noreg til eit av dei beste landa i verda å bu i. Aukande avmakt, tenester som blir privatisert og blir sentralisert, og aukande forskjell tærer på tillit, tryggleik og samhald.

Etter åtte år med auka forskjellar og sentralisering skal regjeringa flytta makt til vanlege folk på alle område i samfunnet. Aller viktigast er trygt arbeid til alle og gode velferdstenester nært folk. Det gir like moglegheiter og tryggleik for at alle har eit sterkt fellesskap i ryggen. Slik skaper me grunnlag for gode liv i heile landet og gir folk meir makt over eige liv.

Ved å setja vanlege folk fyrst rustar me òg Noreg for dei store oppgåvene som no ventar oss i møte med klimakrise, digitalisering og utfordringane velferdsstaten står overfor. Sterke fellesskap, høg tillit og småe forskjellar er avgjerande for at folk trygt kan vera med og utvikla Noreg. Det er ved å byggja på det beste med landet vårt at me får folk med på store samfunnslyft. Folk stiller opp for fellesskapet når fellesskapet stiller opp for dei.

Me vil gjera trygt arbeid til alle til jobb nummer éin.

Arbeid til alle i eit trygt arbeidsliv er nykelen til meir rettferdig fordeling og fridom for den enkelte. Fleire unge menneske skal få ein sjanse i arbeidslivet. Ein meir aktiv næringspolitikk skal gjeva nye arbeidsplassar og auka eksport, og industri basert på dei felles naturressursane våre som kraft, fisk og skog skal gjevast ei særstilling. Arbeidslivspolitikken skal byggja på respekt for vanlege folks ærlege arbeid og sikra ei god løn, ei heil og fast stilling og ein trygg pensjon for alle.

Me vil utvikla heile Noreg.

Tida for overkøyring av lokalsamfunn er over. Ingen kommunar eller fylke skal oppleva verken tvang eller press om å slå seg saman. Lokalsamfunn skal bestemma meir sjølv, og folk skal få meir innverknad over og kunne vera stolte av sin eigen heim plass. I heile Noreg vil me sikra gode tenester nært folk, fleire arbeidsplassar, god infrastruktur og eit variert kulturtilbod. Offentleg sektor skal vera meir til i lokalsamfunnet, og tilsette skal få auka tillit og meir tid til brukarane.

Me vil føra ein rettferdig klimapolitikk som kuttar utslepp og skaper jobbar.

Klimakrisen er vår tids største utfordring. Klima og natur skal vera ei ramme rundt all politikk. Noregs ambisiøse klimamål forpliktar heile regjeringa og alle deler av samfunnet. Måla skal nåast. Politikken skal bidra til at berekraftige næringar raskt veks fram basert på kompetansen til verdslende fagfolk i industrien. Olje- og gassnæringa skal utviklast, ikkje avviklast. Klimapolitikken skal ikkje vera moraliserande, og han må vera rettferdig. Slik vernar me eit samfunn med småe forskjellar og sikrar brei, folkeleg støtte til klimapolitikken.

Me vil kjempa mot forskjell og urettferd.

Kampen mot Forskjells-Noreg er ein kamp for å verna samfunnsmodellen vår. Fattigdom skal reduserast, særleg den som rammar barnefamiljar. Vanlege folk skal jobba i eit trygt arbeidsliv og betala mindre skatt på eiga inntekt. Avgifter som rammar folk flest, skal reduserast, og velferdstenester som barnehage og SFO skal bli billegare for alle. Dei med store formuar og inntekter skal bidra meir til fellesskapet. Lønnsforskjellane i offentleg sektor skal reduserast.

Me vil satsa på kunnskap og praktisk læring gjennom heile livet.

Ein god oppvekst varer heile livet. Fleire kvalifiserte lærarar med meir tid til kvar enkelt elev er nykelen til meir praktisk læring og tidleg innsats i skulen. Slik skal alle born kunna lukkast i fellesskulen. Yrkesfag og praktiske utdanningar og evner skal få auka heider. Det skal satsast på kompetansen til arbeidsfolk gjennom heile yrkeslivet og eit godt, desentralt utdanningstilbod tett på den regionale og lokale arbeidsmarknaden.

Me vil gjeva folk tryggleiken tilbake i heile landet.

same kvar du bur i Noreg, skal fellesskapet stilla opp når det verkeleg trengst. Dei siste åra har folk i store delar av landet opplevt meir utrygghet. For å få tryggleiken tilbake, er det avgjerande at politi, ambulanseteneste, brann- og redningsteneste og sivilforsvar, er meir til og kjem raskare, særleg i distrikta. Auka norsk matproduksjon er ein kritisk del av beredskapen vår. Forsvaret av nasjonalstaten skal prioriterast.

Me vil ha ein offentleg helse- og omsorgsteneste i verdsklasse.

Helse- og omsorgstenesta til fellesskapet skal vera tilgjengeleg for alle, uavhengig av adresse og storleik på lommeboka. Vi skal ha fagfolk i front, prioritera førebygging og lytta til pasientane. Etter åtte år med kutt og knappe budsjett er ein sterk kommune- og sjukehusøkonomi kritisk for å auka grunnbemanninga og betre tilbodet til eldre og sjuke. I kjølvatnet av koronapandemien trengst eit krafttak for å rusta opp det psykiske helsevernet.

Me vil gjera ein forskjell i verda.

Noreg skal taka vare på norske interesser i utlandet og bidra til sterkt internasjonalt samarbeid og ein verdsorden basert på folkeretten. Der Noreg har fortrinn, på område som energi, klima og helse, skal me gjera ein forskjell internasjonalt. I nordområda ligg Noregs viktigaste fredsprosjekt.

Noreg skal visa solidaritet med menneske i naud og gå føre i kampen mot fattigdom og svolt. EØS-avtalen og norsk medlemskap i NATO ligg fast. Regjeringa vil ikkje søkja medlemskap i EU.

Finans: Trygg økonomisk styring og rettferdig fordeling

Målet for den økonomiske politikken skal vera ein økonomisk vekst som bidreg til arbeid til alle, meir rettferdig fordeling som reduserer dei sosiale og geografiske forskjellane, og ein sterk velferdsstat som er uavhengig av folks lommebok og bustad . Regjeringa skal føra ein finanspolitikk i tråd med Parisavtalen og Noregs forpliktingar om utsleppskutt. Det skal innførast eit årleg forpliktande budsjett for utslepp av klimagassar som del av det ordinære statsbudsjettet. Noregs gjenverande karbonbudsjett skal leggja føringar for vurderingar av politiske tiltak og satsingar. Utvikling av og rapportering etter klimautsleppsbudsjettet skal gjennomførast samtidig med prosessen for statsbudsjettet.

Finanspolitikken skal brukast til å jamna ut svingingane i økonomien for å halda arbeidsløysa nede og auka sysselsetjinga, og bidra til stabil økonomisk utvikling. Målet om å taka heile landet i bruk skal vera gjennomgåande i prioriteringane og avgjerslene til regjeringa. Skatte- og avgiftspolitikken skal brukast for å sikra arbeidsplassar, verdiskaping og busetjing i heile Noreg. Vi legg handlingsregelen til grunn for budsjettpolitikken.

Noreg skal vera eit godt land å driva næringsverksemd i. Ein lønsam privat sektor i godt samspill med det offentlege er grunnlaget for ein sterk velferdsstat. Ein omfordelende skatte- og avgiftspolitik, gode offentlege tenester, infrastruktur og satsing på teknologi, omstillingsevne og kunnskap er nødvendig for å sikra busetjing og bedrifter i heile landet.

I denne plattformen legg me fram dei felles måla våre for politikken dei neste fire åra. I kor stor grad me lykkast med å nå måla, vil avhenga av det økonomiske handlingsrommet.

Regjeringa vil:

- Føre ein økonomisk politikk som reduserer dei økonomiske, sosiale og geografiske forskjellane i samfunnet, og rapportera på forskjellsutviklinga årleg.
- Bruka finanspolitikken aktivt for å syrgja for høg sysselsetjing, auka verdiskaping og nødvendig omstilling.
- Gjennomgå mandatet og samansetninga til utvalet for klimavennlige investeringar, med mål om å stimulera grøne investeringar og langa verdikjeder basert på fornybare resursar i Noreg. Slike investeringar kan omfatta skog- og treforedling, fisk og fiskeforedling, karbonfangst og -lagring, hydrogen, havvind, vasskraft og grøn skipsfart. På bakgrunn av dette skal det gjennomførast ei grøn skattereform for næringslivet. Utvalet skal òg sjå på korleis ein kan sikra at fellesskapet får delen sin av den framtidige gevinsten ved investeringar som er gjort mogleg av bidraget staten har til grøn omstilling.
- Syrgja for at avgiftssystemet bidreg til ei klimaomstilling som er effektiv, og både sosialt og geografisk rettferdig. CO₂-avgifta skal gradvis aukast til om lag 2000 kroner fram mot 2030. Det skal utarbeidast partnerskap med næringslivet, kompensasjonsordningar eller avgiftsreduksjonar for særskilt ramma grupper og næringar og blir teke omsyn til konkurransekrafta til næringane.
- Innretta miljø- og klimaavgifter sosialt rettferdig, og differensiera desse geografisk der det er mogleg og føremålstenleg.

Ein rettferdig skatta og avgiftspolitik

Måla for skatte- og avgiftspolitikken er rettferdig fordeling, vekst og verdiskaping, og finansiering av velferda vår. Skatte- og avgiftssystemet skal bidra til sterkare til sosial og geografisk omfordeling og vera føreseieleg for einskildpersonar og bedrifter.

Me vil at skatte- og avgiftspolitikken skal stimulera til arbeid og framme investeringar i klimavennlig teknologi og industri. Næringslivet skal ha stabile og konkurransedyktige skattemessige rammevilkår. Kampen mot skattesnytingar skal skjerpast. Eit breitt og solid skatte- og avgiftsgrunnlag gir moglegheit for lågare satsar.

Regjeringa vil:

- Halda det samla skatte- og avgiftsnivået for folks inntekter uendra.
- Redusera avgifter som rammar folk flest, som til elavgift og drivstoffavgifter, herunder differensiert vegbruksavgift. Avgiftsnivået på biodrivstoff skal reduserast.
- Føre ein føreseieleg og ansvarleg skattepolitikk overfor næringslivet og halda selskapsskatten på 22 prosent gjennom heile stortingsperioden.
- Gjera skattesystemet meir sosialt og geografisk omfordelende. Regjeringa vil redusera inntektsskatten for dei med inntekter under 750 000 kroner og auka skatten for andre. Fagforeiningsfrådraget skal doblast og pendlarfrådraget blir auka.
- Gjera formuesskatten meir rettferdig, ved at personar med høge formuar betaler meir i skatt samtidig som botnfrådraget blir auka. Aksjar og næringseigedom m. skal verdsetjast til 80 prosent i tråd med skatteforliket i 2016.
- Ikkje kompensera dei kommunane som vel å nedjustera satsen i formuesskatten.
- Greia ut omfanget av tilpassingar til aksjonærmodellen og fritaksmetoden og kva tiltak som må til for å unngå slike utilsikta tilpassingar.
- Vidareføra maksimumssatsen for bustad, fritidseigedom og næringseigedom i eigedomsskatten på dagens nivå. Metoden for verdssetjing av dyre eigedomar gjennom SSBs sjablongmodell må oppdaterast for å reflektera den reelle verdien av eigedomane. Andre eventuelle endringar i eigedomsskatten må greiast ut i samarbeid med kommunane.
- Syrgja for ein rettferdig klimapolitikk ved at det blir betalt meirverdiavgift på summen over 600 000 kroner ved kjøp av nye elbilar.
- Innføra ei omsetningsavgift for å forhindra todeling av helsevesenet og redusera bruket av private helseforsikringar.
- Kutte overprisede gebyr.
- Ikkje innføra avgift på klimagassutslepp som fylgjer av biologiske prosessar.
- Sikre lokalsamfunn innverknad over eigne naturressursar som blir stilte til rådvelde for verdiskaping, og at lokalsamfunn og fellesskapet får ein rettferdig del av verdiane som blir skapte.
- Intensivera Noregs innsats i det internasjonale arbeidet for rett skatning av multinasjonale selskap og gjennomføra nasjonale tiltak for å verna skattegrunnlaget betre, hindra monopoldanningar og syrgja for at fleirnasjonale selskap betaler riktig skatt til Noreg.
- Greia ut ei eiga omsetningsavgift på digital verksemd og omvendt kredittfrådrag for å kjempa mot overskotsflytting i multinasjonale selskap.
- Innføra eit fullverdig register over eigentlege eigarar i selskap og juridiske einingar i Noreg, som inkluderer børsnoterte selskap.
- Kjempa mot skattesnytingar og økonomisk kriminalitet, og dessutan motverka skatteomgåelse, mellom anna gjennom å styrkja Skatteetaten, Økokrim og Arbeidstilsynet og laga ein plan for utfasing av skatteamnestiordninga for å stimulera til raskare hjemflugging av store formuar.
- Skjerpa krava til openheit om eigarskap og skatt i offentlege innkjøp og greia ut om offentlege innkjøparar bør setja offentleg land-for-land-rapportering som vilkår i større anbuds- og innkjøpsprosessar.
- Greia ut korleis digitale tenester kan skattleggjast i landet der tenesta blir levert, og ikkje i opphavslandet til selskapet som leverer tenesta.

Finansmarknadane

Regjeringa vil omstilla Noreg til ein verdiskapende og konkurransedyktig lågutsleppsøkonomi. Ein robust finanssektor er avgjerande for ei vellukka omstilling. Vi skal kartleggja og redusera klimarisiko for norsk økonomi gjennom å stressteste offentlege finansar og nasjonalformue for klimarisiko. Vi legg vekt på at reguleringane av finansmarknaden skal vera heilskaplege, og på å sikra eit sterkt finanstilsyn med myndigheit og kapasitet til å overvaka heile finanssektoren. Gjennom kapitalkrav og ulike sikringsordningar vil me sikra innskytarane og bidra til finansiell stabilitet.

Regjeringa vil leggja til rette for økonomisk vekst i heile landet. Kjennskapet lokalbankar har til lokalt næringsliv aukar tilliten mellom prosjekteigar og långivar og bidreg til effektiv allokering av kapital og næringsutvikling i Distrikts-Noreg. Me vil leggja vekt på at reguleringa av norsk banksektor ikkje skal påføra mindre bankar unødige strenge regulatoriske krav. Det er viktig å sikra likeverdige konkurransevilkår mellom småe og store bankar og mellom norske og utanlandske bankar.

Regjeringa vil:

- Leggja til rette for effektive finansmarknader og finansiell stabilitet i norsk økonomi.
- Sikra ein robust finanssektor og integrera stresstesting av klimarisiko som eit verktøy i arbeidet med finansiell stabilitet i norske finansinstitusjonar.
- Ha ein provenynøytral omlegging av finansskatten og fjerne forhøgde arbeidsgjevaravgift.
- Leggja til rette for ein mangfaldig bankmarknad med kjennskap til lokalt næringsliv, mellom anna gjennom å utnytta handlingsrommet i EØS-avtalen og utvida rabatten for småe og mellomstore bedrifter (SMB-rabatten).
- Jobba for å gjera banktenester enkle og rimelege for vanlege folk, mellom anna gjennom å gjera det enklare å byta bank og syrgja for meir gjennomsiktighet av bustadlånsrentene til bankane og anna prising av tenester.
- Halda oppe den norske innskotsgarantien på minimum to millionar kroner
- Jobba for at gjeldsregisteret inneheld alle typar gjeld, både med og utan tryggleik.
- Vidareføra regulatorisk sandkasse for finansnæringa som bidreg til raskare behandling av nye, innovative løysingar for finansielle tenester.